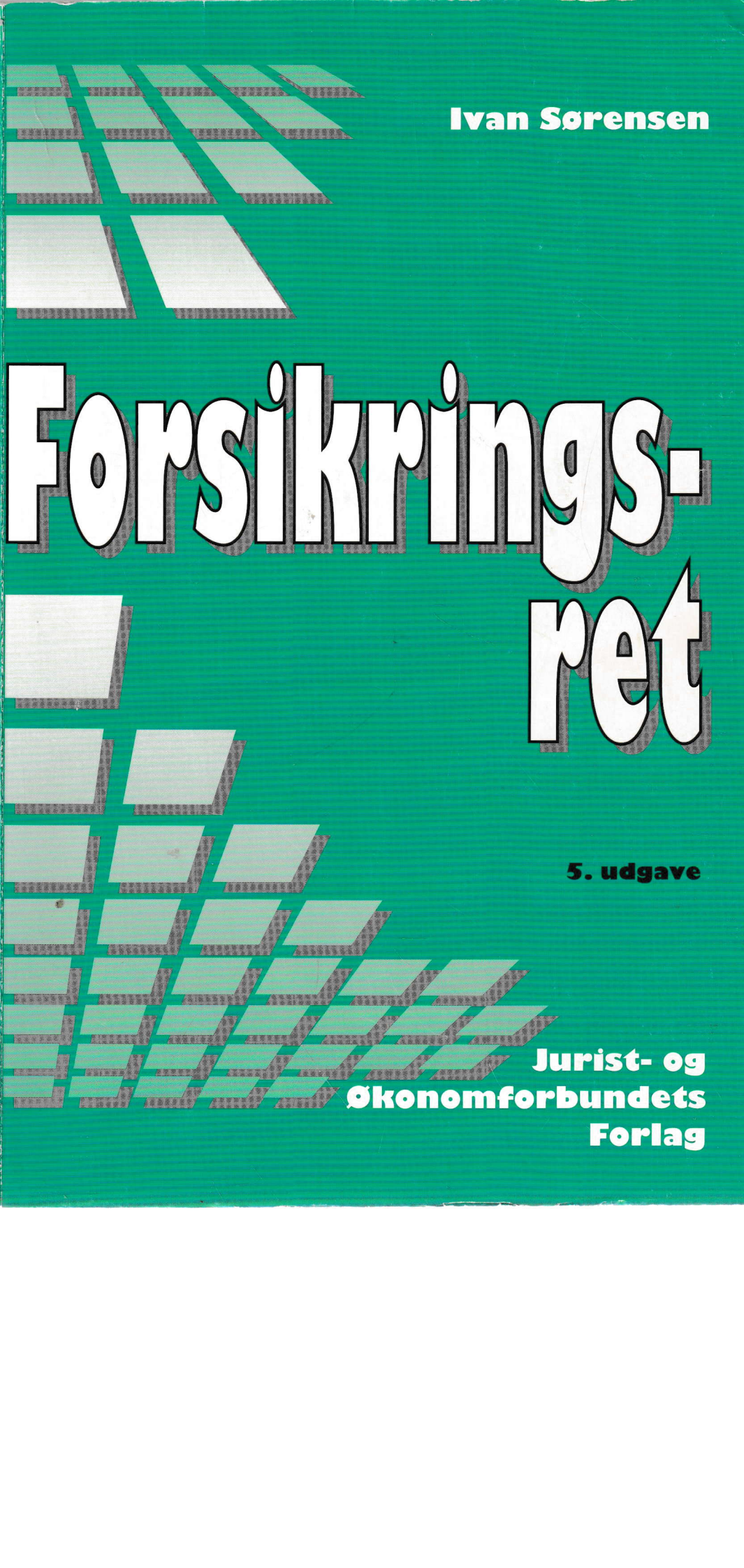

Ivan Sørensen

Forsikrings- ret

5. udgave

**Jurist- og
Økonomforbundets
Forlag**

Forsikringsret
5. udgave, 1. oplag

© 2010 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge
gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden
forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan

Omslaget: Bo Helsted
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Forlagsbogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2010
ISBN 978-87-574-1805-7

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Forord til 5. udgave

I denne udgave af Forsikringsret behandles reglerne om forældelse og fortolkning af begunstigelserklæringer samt de relevante arveretlige regler, som trådte i kraft den 1. januar 2008.

Herudover er praksis ved domstolene og Ankenævnet for Forsikring ført ajour.

Kapitel 15 er udvidet med pensionsforsikring, således at fremstillingen i dette kapitel forhåbentlig på bedre måde end tidligere svarer til de beskrevne produkters indhold i forsikringsbranchen.

Forslag til forbedringer mv. er altid velkomne via e-mail:

Ivan.Sorensen@jur.ku.dk

Der er ikke medtaget materiale efter d. 15. december 2009.

En stor tak til mine kolleger i Nordea Liv & Pension, hvor jeg var så heldig at få lov til, at arbejde et halvt år i 2008 med mange interessante og praktiske emner. Dette har givet inspiration til bl.a. emnerne om pensionsforsikring i kapitel 15.

Også en stor tak til afdelingsleder i DFIM, Kai Døring Larsen for at have gennemlæst og kommet med ændringsforslag til kapitel 13 afsnit 2.1.2.2 og 2.3

Endelig en stor tak til Gitte, Emma, Esther og David for at skabe nogle positive rammer for arbejdet med denne 5. udgave.

December 2009
Københavns Universitet
Det Juridiske Fakultet
Forskningsafdeling 1
Ivan Sørensen

Forord til 4. udgave

Informationsmængden (også) inden for det forsikringsretlige område er som bekendt stærkt stigende, og dette kommer naturligvis også til udtryk i denne 4. udgave af »Forsikringsret«. Nærværende udgave er forsynet med over 400 flere retsafgørelser og afgørelser fra Ankenævnet for Forsikring end i 3. udgave.

Herudover er medtaget ny lovgivning, navnlig ændringerne i forsikringsaftaleloven ved lov nr. 434 af 10. juni 2003.

Kapitel 14 om ulykkesforsikring er omarbejdet, som følge af den rivende udvikling der er sket på dette område i de sidste 10 år. Kapitel 15 om livsforsikring er delvis omarbejdet, og der er indarbejdet et nyt afsnit 9.1. om erhvervsevnetabsforsikring også kaldet invaliderente.

Bogen anvendes på den juridiske kandidatuddannelse ved Københavns Universitet.

Forslag til forbedringer mv. er altid velkomne til e-mail:

Ivan.Sorensen@jur.ku.dk.

En stor tak til Birgitte, Rebecca og David for stor tålmodighed i forbindelse med mit arbejde, der ofte er gået langt ud over almindelig arbejdstid.

April 2005
Københavns Universitet
Det Juridiske Fakultet
Forskningsafdeling 1
Ivan Sørensen

Indholdsfortegnelse

Forkortelsesliste	XXI
Almindelig del	1
Kapitel 1. Indledning	3
1. Grundbegreber og termer	3
2. Retskilder	9
3. EU-retlige regler	11
3.1. Værnetingsregler	12
3.2. Lovvalsregler	15
3.2.1. Skadesforsikring	16
3.2.2. Særligt om ansvarsforsikring for motorkøretøjer ...	18
3.2.3. Livsforsikring	19
Kapitel 2. Den retlige regulering og faktiske styring af privatforsikring	21
1. Den retlige regulering	21
1.1. Tilsyn med forsikringsvirksomhed	21
1.2. Regler om god skik	23
1.3. Forbrugerbeskyttelse ved markedsføring	27
1.3.1. Forbrugerombudsmanden	27
1.3.2. Forsikringsankenævnet og domstolene	27
1.4. Beskyttelse af den frie konkurrence	30
1.5. Beskyttelse af persondata	34
1.6. Regulering af forsikringsaftalen	32
2. Den faktiske styring	33

Kapitel 3. Forsikringsaftalen	35
1. Begrebet forsikringsaftale	35
2. Interessen i forsikring	37
2.1. Begrebet interesse	37
2.2. Interessen ved skadesforsikring	38
2.2.1. Kravet om lovlig og økonomisk interesse	38
2.3. Interessen ved summaforsikring	45
3. Pligt til at tegne forsikring	46
3.1. Forsikringstagerens pligt	46
3.2. Selskabets pligt	50
3.2.1. Lovpligtige forsikringer	50
3.2.2. Andre forsikringer – branchekutyme/ forsikringspraksis	53
4. Aftalens indgåelse	58
4.1. Risikoplysninger	58
4.1.1. Tegning med skriftlig forsikringsbegæring	58
4.1.2. Tegning uden skriftlig forsikringsbegæring	59
4.1.2.1. Forbrugerforsikringer	59
4.1.2.2. Erhvervsforsikringer	61
4.1.3. Pligt til at afgive (rigtige) risikoplysninger	61
4.1.3.1. Pligtens indhold	61
4.1.3.2. Pligtens tidsmæssige udstrækning	66
4.1.4. Særligt om afgivelse af helbredsoplysninger ved personforsikring	69
4.1.5. Særligt om aftalens parter	74
4.2. Selskabets rådgivnings- og informationspligt	75
5. Policen og forsikringsbetingelserne	78
5.1. Policen – kongruens og rettidighed	79
5.1.1. Rettidighed	79
5.1.2. Kongruens	80
6. Forsikringstagerens fortrydelsesret	83
7. Fortolkning af forsikringsaftalen	86
7.1. Kontrakttyper	86
7.2. Fortolkning af standardkontrakter	88
7.2.1. Klarhedsreglen	88
7.2.2. Den »fagbundne« fortolkning (vedtagne fagudtryk mv.)	92
7.2.3. Den »naturlige« ordfortolkning	93
7.2.4. Formålsbestemt fortolkning	96

7.3. Fortolkning af »agreed documents«	98
7.4. Fortolkning af individuelle kontrakter	100
7.5. Urimelige aftalevilkår – Aftalelovens § 36 og § 38 c	100
7.6. Aftalevilkår i strid med branchekutyme/praksis	103
7.7. Selskabets ændringer af aftalevilkårene	104
8. Aftalens fornyelse/fortsættelse eller ophør	112
8.1. Aftalens fornyelse/fortsættelse	112
8.2. Aftalens ophør ved opsigelse	113
8.2.1. Forbrugerforsikring	113
8.2.2. Erhvervsforsikring	117
8.2.3. Særlige lovregler om opsigelse	118
8.3. Aftalens ophør af andre grunde	118

Kapitel 4. Forsikringstiden	121
1. Begrebet forsikringstid	121
2. Parternes pligter	122
2.1. Forsikringstagerens pligter	122
2.2. Selskabets pligter	123

Kapitel 5. Forsikringsbegivenheden	125
1. Begrebet forsikringsbegivenhed	125
2. Kravet om kausalitet og adækvans	133
2.1. Årsagsrækken frem til forsikringsbegivenheden	135
2.2. En eller flere forsikringsbegivenheder?	136
2.3. Årsagsrækken fra forsikringsbegivenheden til skadesfølgerne	139
2.4. Beviset for årsagssammenhæng	142
2.5. Adækvate følgeskader og tab	143
3. Forsikringsbegivenheden og forsikringstiden	145
3.1. Skadesårsagsprincippet	145
3.2. Konstateringsprincippet og skadesvirkningsprincippet	147
3.3. Claim made princippet	150
3.4. Diagnoseprincippet	151
4. Anmeldelse af forsikringsbegivenheden	153

Kapitel 6. Forhold der kan føre til nedsættelse eller bortfald af forsikringsydelsen	155
1. Indledning	155
2. Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	156
2.1. Indledning	156

2.2.	Forsæt	157
2.2.1.	Bevisbyrde, beviskrav og bevisdata	157
2.2.2.	Forsætsgrader	162
2.2.3.	Fuldbyrdelsesmomentets placering	167
2.2.4.	Kravet om kausalitet og adækvans	168
2.2.4.1.	Flere forsikringsbegivenheder	171
2.2.5.	Uagtsomme skadesfølger og casus mixtus-ansvar ..	171
2.3.	Grov uagtsomhed	174
2.3.1.	Begrebet og fastsættelsen af et kriterium i praksis ..	174
2.3.2.	Bevisregler og årsagskrav	183
2.3.3.	Grov uagtsomhed ved forskellige forsikringstyper	186
2.3.4.	Nedsættelse eller bortfald af forsikringsydelsen	196
2.4.	Undtagelserne til FAL § 18	198
2.4.1.	Alderskriteriet	198
2.4.2.	Det psykiske kriterium	199
2.4.3.	Forsvarlige redningsforanstaltninger	202
2.5.	Simpel uagtsomhed	203
2.6.	Selvforkyndt beruselse	206
3.	Urigtige risikoplysninger	213
3.1.	Bedømmelsestemaet	214
3.2.	Den objektive vurdering	215
3.3.	Svig mv.	217
3.4.	Forsættlig og uagtsom afgivelse	221
3.4.1.	Bortfald af erstatningen	221
3.4.2.	Nedsættelse af erstatningen	235
3.5.	God tro	238
3.6.	Lempelsesreglen i FAL § 6, stk. 3	239
3.7.	Retsvirkning ifølge aftalen	241
3.8.	Selskabets uagtsomhed	242
3.9.	Selskabets reklamationspligt	243
4.	Risikodifference – risikoforøgelse	245
4.1.	Begreberne risikoforøgelse (fareforøgelse), risikoforømindskelse og risikodifference	245
4.2.	Skadesforsikring	247
4.2.1.	Formkrav og krav om relevans	247
4.2.2.	Subjektiv og objektiv risikoforøgelse	249
4.2.3.	Selskabets reklamationspligt	250
4.2.4.	Retsvirkninger	250

4.3.	Livsforsikring	252
4.3.1.	Formkrav og krav om relevans	252
4.3.2.	Retsvirkninger	253
4.4.	Syge- og ulykkesforsikring	254
4.4.1.	Formkrav og krav om relevans og viden	254
4.4.2.	Retsvirkninger	256
4.4.3.	Selskabets reklamationspligt	257
5.	Sikkerhedsforskrifter	258
5.1.	Skadesforsikring	258
5.1.1.	Bedømmelsestema	258
5.1.2.	Begrebet sikkerhedsforskrift	258
5.1.3.	Formkrav	273
5.1.4.	Den objektive vurdering	279
5.1.5.	Krav om forsømmelse (uagtsomhed)	280
5.1.6.	Krav om kausalitet	284
5.1.7.	Bevisregler	285
5.1.8.	Retsvirkninger	286
5.1.9.	Identifikation	287
5.1.10.	Særligt om indbrudstyveri ved familieforsikring ...	288
5.2.	Syge- og ulykkesforsikring	292
5.2.1.	Begrebet sikkerhedsforskrift	292
5.2.2.	Formkrav	292
5.2.3.	Retsvirkninger	292
6.	Den sikredes afværge- og tabsbegrænsningspligt	294
6.1.	Skadesforsikring	294
6.1.1.	Afværge- og tabsbegrænsningspligtens indhold	294
6.1.2.	Tilsidesættelse af pligten	295
6.1.3.	Retsvirkninger ved tilsidesættelse af pligten	300
6.1.4.	Omkostninger og tab ved forsvarlige foranstaltninger	301
6.2.	Syge- og ulykkesforsikring	304
6.2.1.	Tabsbegrænsningspligtens indhold	304
6.2.2.	Retsvirkningerne af overtrædelse	305
7.1.	Afgrænsningsproblemer	305
7.1.1.	Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden og risikoforøgelse	306
7.1.2.	Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden og sikkerhedsforskrifter	306
7.1.3.	Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden og tabsbegrænsningspligten	307

7.1.4.	Risikoforøgelse og sikkerhedsforskrifter	307
7.1.5.	Risikoforøgelse og tabsbegrænsningspligten	308
7.1.6.	Sikkerhedsforskrifter og tabsbegrænsningspligt	308
8.	Præmien	308
8.1.	Lovregler om præmiens betaling	308
8.2.	Formkrav til selskabets opkrævning og opsigelse	311
8.3.	Rigtig betaling af præmien	313
8.4.	Retsvirkningerne af præmierestance	313
8.5.	Gebyrer ved forsinket betaling	315
8.6.	Udeblivelse af retsvirkninger	316
8.6.1.	Henstand med betaling	316
8.6.2.	Adresseændring	317
9.	Underforsikring	318
9.1.	Begrebet underforsikring	318
9.2.	Retsvirkninger	318
9.3.	Fravigelse af lovreglen – »au premier risque« og brøkdelsforsikring	320
10.	Forsinket anmeldelse af forsikringsbegivenheden	321
10.1.	Formkrav	321
10.2.	Retsvirkningerne af forsinket anmeldelse	321
Kapitel 7.	Tilbagebetalingskrav, identifikation og modregning	329
1.	Tilbagebetalingskrav – conductio indebiti	329
2.	Identifikation	331
3.	Modregning	335
Kapitel 8.	Forsikring af tredjemands interesse	339
1.	Begrebet tredjemands interesse	339
2.	Den værnede personkreds	339
2.1.	Ejer	340
2.2.	Kreditgiver	341
2.3.	Panthaver	341
2.4.	Indehaver af anden tinglig rettighed	342
2.5.	Bærer af risikoen for tingskade	344
3.	Forsikringstagerens, den sikredes og selskabets retsstilling	344
3.1.	Før forsikringsbegivenhedens indtræden	344
3.2.	Efter forsikringsbegivenhedens indtræden	345
3.2.1.	Identifikation	349
3.2.1.1.	Almindelige principper	349
3.2.1.2.	Bygningsbrandforsikring	351

Kapitel 9.	Erstatningens opgørelse – grundlæggende regler, dobbeltforsikring, renter og sagsomkostninger	353
1.	Indledning	353
2.	Tingsforsikring	353
2.1.	Skadesforsikringens grundprincip	354
2.2.	Erstatningens fastsættelse – generelt	357
2.2.1.	Partiel skade	357
2.2.2.	Totalskade, tyveri mv.	363
2.2.3.	Takseret police	364
2.2.4.	Tilvirkede genstande	365
2.2.5.	Erstatningens (ydelsens) form mv.	366
3.	Personforsikring	367
4.	Forsikringssvig	368
5.	Dobbeltforsikring	369
5.1.	Kumulation eller fradrag	369
5.1.1.	Tingsforsikring og ansvarsforsikring mv.	369
5.1.2.	Personforsikring	371
5.2.	Den sikredes informationspligt	371
5.3.	Selskabernes indbyrdes regres	372
6.	Forrentning af forsikringsydelsen og sagsomkostninger	375
6.1.	Renter ved forsinket betaling	375
6.2.	Sagsomkostninger	383
Kapitel 10.	Forældelse af forsikringskrav	387
1.	Reglerne om forældelse	387
1.1.	Passivitet	402
1.2.	Rigtig anmeldelse af kravet	405
2.	Særligt om forældelse af selskabets ydelse (forsikringsydelsen)	406
2.1.	Tingsforsikring	406
2.2.	Personforsikring	406
2.2.1.	Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt	407
2.3.	Ansvarsforsikring	409
2.4.	Andre forsikringer	410
2.5.	Kontraktbestemt forældelse	411
3.	Særligt om forældelse af forsikringstagerens ydelse	415
4.	Overgangsreglerne efter 1. januar 2008	415

Kapitel 11. Forsikring og erstatningsansvar selskabets regresret og lempelsesregler	417
1. Indledning	417
2. Forsikring og erstatningsansvar	417
2.1. Tingsforsikring og driftstabsforsikring	417
2.1.1. Hovedreglen om ansvarsfrihed (EAL § 19, stk. 1)	417
2.1.2. Undtagelserne om erstatningspligt	419
2.1.2.1. Skader, der forvoldes forsætligt eller ved grov uagtsomhed (EAL § 19, stk. 2 nr. 1)	419
2.1.2.2. Skader, der forvoldes ved udøvelse af offentlig eller erhvervsmæssig virksomhed osv. (EAL § 19, stk. 2 nr. 2)	425
2.1.2.3. Skader, der forvoldes af arbejdstagere (EAL § 19, stk. 3)	426
2.1.2.4. Ansvar efter færdselsloven, luftfartsloven og søloven (EAL § 21)	427
2.2. Arbejdsgiverens ansvarsforsikring (EAL § 19, stk. 3)	427
2.3. Andre forsikringer	428
3. Selskabets regresret	428
3.1. Skadesforsikring (EAL § 22, stk. 1)	428
3.2. Personforsikring (EAL § 22, stk. 2)	430
4. Lempelsesregler	431
5. Ansvarsforsikring og flere erstatningsansvarlige	432
Kapitel 12. Mulighederne for at få prøvet selskabets afgørelse	435
1. Domstolene	435
2. Ankenævnet for Forsikring	435
2.1. Indledning	435
2.2. Nævnets sammensætning	437
2.3. Nævnets kompetence	437
2.4. Nævnets sagsbehandling og afgørelse	439
3. Voldgift	442
4. Selskabernes interne klageorganer	444

Speciel del. Udvalgte forsikringstyper	447
Indledning	448
Kapitel 13. Motorkøretøjsforsikring	449
1. Ansvars- og kaskoforsikring – fælles vilkår	449
1.1. Personkreds	449
1.2. Geografisk afgrænsning	452
1.3. Objektiv afgrænsning af selskabets risiko	453
1.4. Selskabets informationspligt mv.	454
2. Ansvarsforsikring	456
2.1. Dækningsområde	456
2.1.1. Ansvar efter færdselsloven	456
2.1.2. Skadelidtes retsstilling	457
2.1.2.1. Ved skader sket i Danmark – selskabets hæftelse	457
2.1.2.2. Ved skader sket i udlandet – skadelidtes repræsentation mv.	459
2.2. Selskabets regresret	460
2.2.1. Lovmæssig regres	460
2.2.1.1. Regres ved udlejning	460
2.2.1.2. Regres ved misbrug af prøvemærker	461
2.2.2. Policemæssig regres	462
2.2.2.1. Grov hensynsløshed – færdselslovens § 108, stk. 2	462
2.2.2.2. Forsæt	464
2.3. Skader forvoldt af uforsikrede og ukendte motorkøretøjer	465
2.4. Skadesopgørelse	467
3. Kaskoforsikring	469
3.1. Forsikringens skadesbegreb	469
3.1.1. Særligt om nedstyrtning af genstande	471
3.1.2. Særligt om tilbehør	473
3.2. Ansvarsfraskrivelsesklausuler	474
3.2.1. Objektiv afgrænsning af selskabets risiko	474
3.2.1.1. Mekaniske dele	474
3.2.1.2. Bearbejdning eller behandling	476
3.2.1.3. Vejrligets påvirkning, slitage mv.	476
3.2.2. Subjektive ansvarsfraskrivelsesklausuler (Tilregnelsesklausuler)	477
3.2.2.1. Forsæt	477
3.2.2.2. Grov uagtsomhed	478
3.2.2.3. Selvforstyldt beruselse	482

3.2.2.4.	Sikkerhedsforskrifter	494
3.2.3.	Ubetinget (objektiv) og betinget (subjektiv) identifikation	496
3.3.	Skadesopgørelse	502
3.3.1.	Almindelig dækning	502
3.3.1.1.	Reparation/konterstatning/nyværdierstatning ...	502
3.3.1.2.	Transportomkostninger	504
3.3.2.	Udvidet dækning	505
3.3.2.1.	Særlig nyværdierstatning	505
3.3.2.2.	Erstatning for værdiforringelse	506
3.3.2.3.	Afsavnserstatning	506
3.4.	Kreditgivers retsstilling	507
Kapitel 14. Ulykkesforsikring		511
1.	Indledende bemærkninger om aftalekonstruktioner (forsikringsformer)	511
2.	Den individuelle ulykkesforsikring	513
2.1.	Personkreds	513
2.2.	Geografisk afgrænsning	514
2.3.	Tidsmæssig afgrænsning	514
2.4.	Forsikringstyper	516
2.4.1.	Særligt om fritidsulykkesforsikring – afgrænsning af fritidsskade over for arbejdsskade	517
2.5.	Forsikringsbegivenheden – begrebet ulykkestilfælde	520
2.5.1.	Bevisregler	521
2.5.2.	2001-definitionen	524
2.5.3.	Den gamle ulykkesdefinition	526
2.5.3.1.	Tilfældig indvirkning	527
2.5.3.2.	Viljeskravet	528
2.5.3.2.1.	Det fremrykkede fuldbyrdelsesmoment	529
2.5.3.2.2.	De regulære og de irregulære ulykkesskader	532
2.5.3.2.3.	Det fremrykkede fuldbyrdelsesmoment og FAL § 18, stk. 1	545
2.5.3.2.4.	Selv mord og forsøg på selv mord	546
2.5.3.3.	Kravet om en pludselig indvirkning	549
2.5.3.4.	Kravet om en udefra kommende indvirkning	555
2.5.3.4.1.	Udvidelse af definitionen – F&P's henstilling	561
2.5.3.5.	Indvirkning på legemet og påviselig legemsbeskadigelse	562

2.5.4.	Andre definitioner	568
2.5.5.	Aftalen indeholder ingen ulykkesdefinition	574
3.	Udvidelse af ulykkesbegrebet – dækning af visse sygdomme	574
4.	Objektiv afgrænsning af selskabets risiko	576
4.1.	Afgrænsning over for sygdom – sygdomsklausuler	576
4.2.	Besvimelse eller ildebefindende	580
4.3.	Smitte, insektstik, allergier, forgiftning fra mad, eller medicin mv.	580
4.4.	Psykisk skade	585
4.5.	Følger af lægelig behandling mv.	587
4.6.	Krig, naturkatastrofer mv.	588
4.7.	Farlig sport og slagsmål	590
4.7.1	Farlig sport	590
4.7.2.	Særlig sportsdækning	593
4.8.	Slagsmål	594
4.9.	Tandskader som følge af spisning og tygning	597
5.	Subjektiv afgrænsning af selskabets risiko (tilregnelsesklausuler) ...	601
5.1.	Strafbare handlinger	601
5.2.	Forsæt	603
5.3.	Grov uagtsomhed	603
5.4.	Selvforskyldt beruselse	613
6.	Fastsættelse af forsikringsydelsen	619
6.1.	Erstatning ved invaliditet/mén	619
6.1.1.	Ansættelse af méngraden – forelæggelse for Arbejdskadestyrelsen mv.	620
6.1.2.	Tabellarisk ansættelse af invaliditetsgraden	622
6.1.3.	Ansættelse uden for tabel	625
6.1.4.	Særligt om faginvaliditet	627
6.1.5.	Forudbestående invaliditet	628
6.1.6.	Udmåling af erstatning	633
6.1.7.	Særligt om udbetaling af erstatning til børn	635
6.2.	Dødsfaldserstatning	636
6.2.1.	Selskabetst mulighed for at kræve obduktion	637
6.2.2.	Retten til forsikringssummen	642
6.3.	Dagpenge	642
6.4.	Behandlingsudgifter	642
6.4.1.	Tandskade	642
6.4.2.	Andre behandlingsudgifter	650

Kapitel 15. Livs- og pensionsforsikring	653
1. Indledning	653
2. Koncession og grundformerne G 82	653
3. Præsentation af forsikringsformer	654
3.1. Livsforsikring	654
3.1.1. Individuel livsforsikring	654
3.1.2. Gruppelivsforsikring/kollektiv livsforsikring	655
3.2. Pensionsforsikring	656
3.3. Fortsættelsesforsikring	657
4. Lovregulering	657
5. Forsikringstekniske forhold mv.	657
5.1. Fripolice	657
5.2. Tilbagekøbsværdi (genkøbsværdi)	658
5.3. Belåning	659
5.4. Bonus	660
5.5. Mortifikation	661
6. Aftalen	662
6.1. Særligt om gruppeforsikring	662
6.1.1. Aftalens parter	662
6.1.2. Indgåelse af aftalen	664
6.2. Særligt om selskabets muligheder for at ændre aftalen	667
7. Dækningen – ydelsesformer	668
7.1. Dødfaldssum	668
7.1.1. Forsikringsbegivenheden	668
7.1.2. Dødsbegrebet og dødkriterier	669
7.1.3. Begunstigelseserklæringer og retten til forsikringssummen	671
7.1.3.1. Indsættelse og tilbagekaldelse af begunstigelse – legal kompetence og habilitet	671
7.1.3.2. Formkrav	673
7.1.3.3. Standardklausuler	677
7.1.3.4. Individuelle klausuler	677
7.1.3.5. Genkaldelig og uigenkaldelig begunstigelse	678
7.1.3.6. Den begunstigedes retsstilling	680
7.1.3.6.1. Før dødsfaldet	680
7.1.3.6.2. Efter dødsfaldet – fortolkning af begunstigelseserklæringer	680
7.1.3.6.3. Ægtefællens retsstilling	681
7.1.3.6.4. Børns retsstilling	685
7.1.3.6.5. »Arvingers« retsstilling	686

7.1.3.6.6. »Nærmeste pårørendes« retsstilling	687
7.1.4. Tvangsarvingers retsstilling	694
7.1.4.1. Boslod og tvangsarvelod	694
7.1.4.2. Krav efter arvelovens § 11, stk. 2	696
7.1.4.3. Retsvirkningerne når der ikke er indsat nogen begunstiget	696
7.1.5. Fortabelse af retten til forsikringssummen	696
7.1.5.1. Særlige regler om selvmord	696
7.1.5.2. Den begunstigedes eller den sikredes forsætlige fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	697
7.2. Invalidesum	698
7.2.1. Forsikringsbegivenheden	698
7.2.2. Ydelseskriterier	699
7.3. Dækning af visse kritiske sygdomme	700
7.3.1. Forsikringsbegivenheden	700
7.3.2. Ydelseskriterier	702
7.4. Erhvervsevnetab	702
7.4.1. Forsikringsbegivenheden, anmeldelse, forsikringstid og dækningsprincipper	702
7.4.2. Ydelseskriterier	706
7.4.2.1. Betydningen af fleksjob	710
7.4.2.2. Betydningen af offentlig førtidspension	712
7.4.3. Kravets stilling i forskellige relationer	713
7.4.3.1. Erhvervsevnetab før og efter fripolice/genkøb	713
7.4.3.2. Beregning af karenstid	715
7.4.3.3. Erhvervsevnetab og leverandørskifte	717
7.4.3.4. Retten til erhvervsevnetabsydelsen	720
7.5. Præmiefritagelse	720
7.6. Alderspension	721
7.7. Invalidepension	721
7.8. Efterladtepension	722
7.9. Certifikattabsforsikring	722
8. Ansvarfraskrivelser	723
9. Kontraktbestemt forældelse	724
10. Overdragelse og pantsætning af forsikringen	724
11. Kreditorfølgning mod forsikringen	727

Indholdsfortegnelse

Bilag 1	731
Bilag 2	737
Bilag 3	743
Bilag 4	763
Bilag 5	765
Litteraturliste	775
Doms- og ankenævnsregistre mv.	779
Stikordsregister	811

Forkortelsesliste

ARL:	Bekendtgørelse af lov 781 af 26/8-1996 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område
AKF:	Kendelse fra Ankenævnet for Forsikring
ASD:	Assurandørsocietetets samling af domme
ASL:	lov nr. 154 af 7/3-2006 om arbejdsskadesikring med Senere ændringer
ASR:	Assurandørsocietetets samling af responsa
B:	Byretsdom
bkg.:	Bekendtgørelse
DL:	Danske lov
EAL:	bekendtgørelse nr. 885 af 20/9-2005 af lov om erstatningsansvar med senere ændringer
FAL:	Bekendtgørelse nr. 999 af 5/10-2006 af lov om forsikringsaftaler med senere ændringer
FED:	Forsikrings- og erstatningsretlig domssamling
FEST:	Forsikrings- og erstatningsretlige skrifter
FFR:	Försäkringsjuridiska Föreningens Rättsfallssamling
FIL:	Lov om finansiell virksomhed (lovbekg. nr. 897 af 4/9-2008)
FL:	Bekendtgørelse nr. 1058 af 4/11-2008 af færdselslov, med senere ændringer
»Forsikring«:	Tidsskriftet Forsikring
F&P:	Forsikring og Pension
Forældelsesloven:	Lov nr. 522 af 6/6-2007 om forældelse af fordringer med senere ændringer
FT:	Folketingstidende
H:	Højesteretsdom
Hellner:	Jan Hellner, Försäkringsrätt, 1965
HK:	Højesterets kendelse
HL:	Bekendtgørelse nr. 259 af 12/4-2005 af lov om hunde
J:	Tidsskriftet Juristen

Bogen *Forsikringsret* er inddelt i en Almindelig Del og en Speciel Del.

Almindelig Del indeholder en fremstilling af de regler, der regulerer forsikringsaftaler. Systematisk er denne del af bogen udarbejdet således, at læseren efter en kort introduktion i retskilder, relevante EU-retlige regler mv. kan følge det retlige og faktuelle forløb fra forsikringsaftalens indgåelse til forsikringskravets forældelse.

Speciel Del indeholder en beskrivelse af dækningen ved udvalgte forbrugerforsikringer, herunder motorkøretøjsforsikring, ulykkesforsikring og livs- og pensionsforsikring.

Forfatteren er lektor i formueret, herunder i forsikringsret ved Det Juridiske Fakultet, Forskningsområde I, Københavns Universitet og underviser (bl.a.) i faget forsikringsret på den juridiske kandidatuddannelse.

9 788757 418057

ISBN 978-87-574-1805-7